

Walne zebrania 2021

Od połowy czerwca br., zgodnie z obowiązującym stanem obostrzeń, przywrócono możliwość odbywania walnych zebrań ROD do 150 osób na wolnym powietrzu.

Do powyższego limitu nie wlicza się osób, które zostały zaszczerpione i dobrowolnie podzieliły się taką informacją.

Informacje i sygnały o przewidywaniach dotyczących kolejnej fali zachorowań powodują, że aktualnie obowiązujący stan obostrzeń i wynikające z niego możliwości przeprowadzenia walnych zebrań ROD nie ulegną dalszemu rozluźnieniu. Wręcz odwrotnie, należy oczekiwać powrotu restrykcji i ograniczeń. W tej sytuacji zarządy ROD oraz pozostałe organy i działacze Związku powinny zrobić wszystko co w ich mocy, aby przeprowadzić walne zebrania w wyznaczonym terminie do 31 sierpnia br.

konieczności prowadzenia przygotowań do walnych zebrań w 2021 r. Krajowy Zarząd PZD informował od początku roku. W ko-

lejno wydawanych komunikatach oraz w przyjętych 9 lutego 2021 r. przez KZ PZD wytycznych do walnych zebrań sprawozdawczych na 2021 r. podkreślano, że bieżący rok w wielu aspektach może być podobny do minionego. Wobec czego, aby jak największa liczba ROD odbyła WZ, zadaniem zarządów ROD od początku roku była taka organizacja prac i przygotowań, aby WZ mogło się odbyć, jeśli tylko wystąpi oczekiwana sytuacja. Należy zatem zakładać, że wszystkie ROD są obecnie w pełni gotowe do przeprowadzenia walnych zebrań albo już je odbyły.

Trzeba jeszcze przypomnieć, że obowiązujące limity zgromadzeń w przypadku ogrodów działkowych dotyczą liczby uczestników walnych zebrań, a nie liczby członków PZD posiadających prawo do działki w ROD.

Dodatkowe ułatwienie stanowi fakt, że do limitu uczestników nie wlicza się osób zaszczerpionych, które, jeśli dobrowolnie podzieliły się taką informacją, umożliwią przeprowadzenie WZ de facto dla osób powyżej obowiązującego limitu.

Niestety w najtrudniejszej sytuacji pozostaje dość liczna grupa największych ogrodów, w których wśród działkowców jest duże zainteresowanie walnymi zebraniem. Takie ogrody, jeśli jeszcze tego nie zrobiły, powinny dążyć do przeprowadzenia konferencji delegatów, a więc związanego z wyborem delegatów przez zebrania sektorowe. Aktualnie każdy dzień zwłoki z przeprowadzeniem walnego zebrania, to nieuzasadnione podnoszenie ryzyka co do możliwości przeprowadzenia WZ w tym roku i zapewnienia ROD możliwości funkcjonowania.

MARCIN JUSZCZEL

Deklaracje ws. źródeł ciepła lub spalania paliw

Nowe obowiązki dla działkowców i zarządów ROD

Od 1.07.2021 r. pojawił się nowy obowiązek, który obejmie część działkowców i zarządów ROD, czyli składania deklaracji w sprawie źródeł ciepła lub spalania paliw do 1 MW. Dotyczy on każdego właściciela budynku mieszkalnego lub niemieszkalnego, w którym znajdują się takie urządzenia.

Dla wyjaśnienia należy przypomnieć, że w świetle definicji zawartej w ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych, altana działkowa, choć jest obiektem wznoszonym bez konieczności uzyskania pozwolenia na budowę lub zgłoszenia, to co do zasady jest budynkiem. Tym samym, jeżeli znajdują się w niej urządzenia będące źródłem ciepła (np. bojler do ogrzania wody)

lub służące spalaniu paliw (np. kominek), rodzi to konieczność wypełnienia przez właściciela altany (czyli działkowca) stosownej deklaracji.

W stosunku do urządzeń już funkcjonujących w budynkach, deklarację należy złożyć w terminie 12 miesięcy, tj. do końca czerwca 2022 r. W przypadku nowych urządzeń, termin ten będzie nawet krótszy, bo wyniesie 14 dni od ich zamontowania.

Analogiczne obowiązki spoczywają na zarządach ROD, z tytułu urządzeń zlokalizowanych w budynkach zaliczanych do infrastruktury ogrodowej, np. świetlicach. Jeżeli znajdują się w nich urządzenia będące źródłem ciepła lub służące spalaniu paliw, zarząd ROD powinien złożyć stosowną deklarację.

Zarówno w przypadku działkowca, jak i zarządu ROD, właściwym do wypełnienia będzie formularz pn. Deklaracja dotycząca źródeł ciepła i źródeł spalania paliw Formularz B – budynki i lokale niemieszkalne. Szczegółowe rodzaje źródeł ciepła oraz źródeł spalania paliw do 1 MW oraz dane ich dotyczące, które podlegają zgłoszeniu, zostały określone ww. deklaracji.

Złożenie deklaracji możliwe jest elektronicznie na stronie internetowej <https://zone.gunb.gov.pl> (konieczne jest jednak posiadanie profilu zaufanego albo dowodu elektronicznego) albo pisemnie.

Wersję papierową deklaracji można otrzymać i złożyć w urzędzie miasta/gminy właściwym ze względu na umiejscowienie budynku (osobiście lub listownie). Wzór deklaracji można również znaleźć w internecie, m.in. na stronie Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego (<https://www.gunb.gov.pl/strona/centralna-ewidencja-emisyjnosci-budynkow-faq>), gdzie znajdują się również odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

Na www.pzd.pl zamieszczono również komunikat KZ PZD w tej sprawie.

Uwaga! Zaniechanie złożenia deklaracji grozi grzywną. Dlatego sprawę warto traktować z należytą uwagą.

r.p.r. B. Piech

Odszkodowanie w przypadku likwidacji ROD – tylko za działkę zgodną z przepisami

W sytuacji gdy realizowany jest cel publiczny, czyli np. budowa drogi czy też linii kolejowych, sprawa likwidacji ROD odbywa się w trybie postępowania administracyjnego.

Organ, który wydał decyzję o realizacji powyższego celu publicznego wszczyna postępowanie w celu ustalenia odszkodowania za stanowiące własność działkowców nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działkach podlegających likwidacji. Oczywiście powinien zapewnić stromom, tj. działkowcom, czynny udział w postępowaniu, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych materiałów i dowodów oraz zgłoszonych żądań.

W toku trwającego postępowania, to rzeczoznawca majątkowy dokonuje wyceny sporządzając operaty szacunkowe. Każdy działkowiec ma jednak prawo uczestniczyć w inwentaryzacji dokonywanej przez rzeczoznawcę na działce, a następnie decydować o zaakceptowaniu wysokości przysługującego mu odszkodowania.

Działkowcy zawsze otrzymują odszkodowania za swoje składniki majątkowe zgodnie z operatami szacunkowy-

mi sporządzonymi przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. Jednakże podkreślić należy, że dotyczy to tej infrastruktury, która została wybudowana przez działkowca zgodnie z przepisami ustawy oraz regulaminem ROD.

Ustawa o ROD z dnia 13 grudnia 2013 r. w art. 22 zabezpiecza prawa działkowców oraz uwzględnia przyznanie im odszkodowania za utracone mienie (naniesienia i nasadzenia). Podkreślić jednak należy, iż uprawnienie to nie przysługuje za nasadzenia, urządzenia i obiekty wykonane niezgodnie z prawem. Tak więc odszkodowanie np. za altanę ponadnormatywną, tj. o powierzchni zabudowy przekraczającej 35 m², nie będzie przysługiwało.

Dlatego tak ważne jest, aby zagospodarować działkę zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pozwoli to na uniknięcie wielu problemów i nieprzyjemności – nie tylko w przypadku likwidacji ROD.

SANDRA DUŻMAŃSKA

Policja ostrzega przez oszustami

Oszuści nie próżnują nawet w wakacje. Na próby wyłudzenia pieniędzy oraz wrażliwych danych szczególnie narażeni są seniorzy. Dlatego także w te wakacje policjanci realizują akcję informacyjną, która ma uświadomić starszym osobom czyhające na nich zagrożenia. Jednym z miejsc, które odwiedzają w tym celu są Rodzinne Ogrody Działkowe, gdzie wiele starszych osób spędza latem czas.

Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w pierwszym półroczu 2021 r. blisko 1200 seniorów straciło oszczędności życia w związku z oszustwami popełnionymi m.in. „na wnuczkę”, czy „na policjanta”. Straty wyniosły ponad 63 mln zł. Mazowiecki Okręg PZD we współpracy z Wydziałem Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Radomiu prowadzi kampanię „Mazowiecka Policja ostrzega!”. Mazowsze znajduje się wśród województw, gdzie najczęściej dochodzi do tego typu przestępstw. W pierwszym półroczu 2021 r. tylko na terenie garnizonu mazowieckiego policji (obejmuje część województwa) odnotowano ponad 1700 oszustw internetowych (poszkodowani utracili 8 mln zł) oraz ponad 100 oszustw „na wnuczkę” lub „na policjanta”, w których straty wyniosły blisko 3 mln zł.

W opinii policji, rodzinne ogrody działkowe to dobre miejsce, aby dotrzeć do dużej liczby seniorów i porozmawiać z nimi o bezpieczeństwie, zachowując jednocześnie reżim sanitarny. Podczas spotkań policjanci pokazują schemat działania przestępców. Oszuści wykorzystując empatię i łatwowierność starszych osób, podszywają się np. pod wnuczkę, który miał wypadek i nakłaniają seniora do przekazania swoich oszczędności na wyciągnięcie go z opresji. Jak nie paść ofiarą oszusta?

- Nie mów nikomu, ile pieniędzy posiadasz.
- Nie podawaj danych osobowych.
- Nie ulegaj presji, jaką wywiera rozmówca.
- Nie wpuszczaj obcych do domu.
- Sprawdź tożsamość rachmistrza pod nr 22 279 99 99.
- Każdą próbę wyłudzenia zgłoś na nr 112.

LIDIA SOSNOWSKA

PZD broni praw działkowców w sprawie usuwania drzew owocowych

Krajowy Zarząd PZD już kilkakrotnie omawiał pojawiający się ostatnio problem kwestionowania przysługującego działkowcom zwolnienia od obowiązku uzyskania zezwolenia na wycinkę drzew owocowych.

Otóż niektóre organy forsuja niekorzystną wykładnię, z której wynika, że działkowcy powinni uzyskiwać takie zezwolenie pod rygorem kar finansowych. Działanie to prowadzi do pogorszenia sytuacji działkowców, którzy – przy tak niekorzystnej interpretacji – będą narażeni na ponoszenie opłat za wycinkę lub na administracyjne kary pieniężne za usuwanie drzew owocowych bez zezwolenia.

Z tego względu Krajowy Zarząd PZD uznał, że przedmiotowa sprawa jest na tyle poważna,

że należy ją całościowo przeanalizować pod względem prawnym. Dlatego wystąpiono do wszystkich jednostek terenowych PZD o przygotowanie opinii prawnej przez radcę prawnego lub prawnika obsługującego okręg oraz ROD. Wszystkie te opinie potwierdziły, że z obowiązujących przepisów wynika zwolnienie z obowiązku uzyskania zezwolenia na wycinkę drzew owocowych z terenów ROD.

Krajowy Zarząd PZD przyjął w tej sprawie odrębne stanowisko, a także wydał specjalny komunikat, w którym rozwinął argumentację prawną uzasadniającą przysłu-

gę działkowcom zwolnienie. Jednocześnie Okręgowy Zarząd Małopolski przyjął własne stanowisko w przedmiotowej sprawie. Wszystkie te dokumenty zostały opublikowane na stronie www.pzd.pl.

TOMASZ TERLECKI

Wyniki rywalizacji w konkursie jubileuszowym

„40 lat Polskiego Związku Działkowców”

W marcu br. Krajowy Zarząd PZD ogłosił konkurs jubileuszowy pn. „40 lat Polskiego Związku Działkowców – dziedzictwo i przyszłość” (Uchwała nr 54/2022). Na konkurs wpłynęło bardzo dużo zgłoszeń. Ich oceną zajęła się Komisja Konkursowa. Wybranie najlepszych nie było łatwe, ale konieczne. Na podstawie przedłożonej przez Komisję Konkursową oceny, Krajowy Zarząd PZD w dniu 10 czerwca 2021 r. rozstrzygnął konkurs.

Laureatami konkursu zostali:

I miejsce

Lucyna Cyrek z ROD „Aster” w Żorach (Okręg Śląski)

Praca pt.: „Ogrody Delegatury Rejonowej PZD w Rybniku – Wczoraj-dziś-jutro”

II miejsce

Andrzej Górczyński – ROD im. 2 Armii Wojska Polskiego w Poznaniu (Okręg w Poznaniu)

Praca pt.: „Ogród na poligonie”

III miejsce

Jadwiga Kupiszewska, ROD „Małopolanin” w Rzeszowie (Okręg Podkarpacki)

Praca pt.: „W błękitie żeniszka”

Autorkami wyróżnionych prac są:

✓ Hanna Giełżecka z ROD im. XXXV-lecia w Radomiu (Okręg Mazowiecki)

Praca pt.: „40 lat Polskiego Związku Działkowców – dziedzictwo i przyszłość”

✓ Zofia Chmielak z ROD „Bratek” w Stawiskach (Okręg Podlaski)

Praca pt.: „Historia powstania ogrodu działkowego „Bratek” w Stawiskach – sytuacja polityczno-społeczno-gospodarcza na przełomie lat 1970-1980”

Krajowy Zarząd PZD zdecydował również o uhonorowaniu z nagrodami rzeczowymi autorów pozytywnie ocenionych prac, tj.:

- 1) Jana Andrzejczaka, ROD im. St. Żeromskiego w Łasku Kolumnie (Okręg Łódzki);
- 2) Zbigniewa Barana, ROD im. 4 Marca w Stargardzie (Okręg w Szczecinie);
- 3) Józefa Chodenionka, ROD „Pod Brzozą” w Bydgoszczy (Okręg w Bydgoszczy);
- 4) Zygmunta Czarnego, ROD „Słonecznik” w Trzciance (Okręg w Pile);
- 5) Antoniego Gieczewskiego, ROD „Przy Torze” w Łodzi (Okręg Łódzki);
- 6) Barbarę Jankowską, ROD „Piotruś” w Styrzynie (Okręg w Lublinie);
- 7) Tadeusza Jarzębaka, ROD „Krzekowo” w Szczecinie (Okręg w Szczecinie);
- 8) Stanisława Jędrzejka, ROD „Relax” w Łodzi (Okręg Łódzki);
- 9) Walentynę Pawelec, ROD im. XXXV-lecia w Radomiu (Okręg Mazowiecki);
- 10) Aleksandrę Zgolak, ROD „Kolejarz” w Białogardzie (Okręg w Koszalinie).

Nagrodzone prace zostaną opublikowane w broszurze z okazji Jubileuszu 40-lecia PZD.

ZOFIA RUT-SKÓRZYŃSKA

Działkowcu, twój głos jest ważny!

Przyjdź na walne zebranie w ROD!

Ostatni rok był bardzo trudny dla nas wszystkich – także dla działkowców w ROD. Wprowadzone obostrzenia ograniczyły, a od pewnego momentu nawet uniemożliwiły odbywanie się walnych zebrań w ROD. Jest to szczególnie uciążliwe dla tych ogrodów, które miały w planach przeprowadzenie remontów lub inwestycji w ROD, bowiem bez uchwały walnego zebrania wyrażającej zgodę na przeprowadzenie zadania, nie można prowadzić żadnych prac. Jednak teraz, gdy rząd poluzował obostrzenia, walne zebrania mogą się odbywać, oczywiście z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa i wprowadzonych ograniczeń.

Dlatego tak ważne jest, aby wykorzystać ten moment i wziąć udział w zebraniu w swoim ogrodzie. To właśnie tam zarząd ROD prezentuje, jakie zadania powinny być zrealizowane w ogrodzie, a działkowcy podejmują decyzję czy chcą, aby zostały one wykonane. Należy pamiętać, że tylko walne zebranie członków PZD ma uprawnienie do podjęcia uchwały, która zainicjuje realizację zadania inwestycyjnego lub remontowego w ogrodzie. Zatem warto uczestniczyć w tych zebraniach, aby mieć wpływ na to, co w najbliższym czasie będzie realizowane w ogrodzie.

Ważne jest także, aby zarządy ROD przeanalizowały swoje potrzeby inwestycyjne pod kątem zadań, na które można uzyskać dofinansowanie ze środków zewnętrznych oraz terminów określonych przez podmioty udzielające wsparcia. Brak bowiem uprzedniego podjęcia uchwały przez walne zebranie, może uniemożliwić uzyskanie dotacji ze środków publicznych.

Ogrody działkowe mogą skorzystać z pomocy finansowej udzielanej w formie dotacji z Funduszu Rozwoju PZD, jak i pożyczek z Funduszu Samopomocowego PZD, których oprocentowanie w 2021 r. wynosi jedynie 2,5% w skali roku. Uzyskanie tej pomocy wymaga jednak podjęcia przez walne zebranie uchwały w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Funduszu Samopomocowego. Natomiast w przypadku, gdy ogród chce uzyskać dotację od organów wyższych PZD, konieczne jest podjęcie przez członków PZD na walnym zebraniu uchwały upoważniającej zarząd ROD do wystąpienia z wnioskiem o udzielenie takiej dotacji z Funduszu Rozwoju ROD. Ze wsparcia ze strony organów wyższych PZD ogrody chętnie korzystają, gdyż odciąża to kieszenie działkowców. W samym tylko 2020 r. Związek przekazał z Funduszu Rozwoju dla 358 ROD dotacje o łącznej wartości ponad 3 mln zł. Ponadto, 8 ogrodów, które doznały uszczerbku w infrastrukturze w związku ze skutkami klęsk żywiołowych otrzymało dotacje na prawie 48 tys. zł, a na budowę siedzib dla zarządów ROD, Związek udzielił dotacje dla 15 ROD na kwotę ponad 130 tys. zł. Z kolei pożyczki otrzymało 33 ROD na kwotę ponad 2 mln zł.

Jak widać, decyzje podejmowane na walnym zebraniu są kluczowe i wpływają na dalsze funkcjonowanie ogrodu, a także na wydatki, które w najbliższych miesiącach poniesie ogród oraz działkowcy. Dlatego ważne jest, aby mieć wpływ na podejmowane decyzje, a jest to możliwe jedynie przez aktywny udział w walnych zebraniach, do których wzięcia gorąco zachęcamy.

AGNIESZKA RUDAWSKA

40 LAT POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Mija 40 lat od IX Krajowego Zjazdu Delegatów Pracowniczych Ogrodów Działkowych, który był jednocześnie I Krajowym Zjazdem Związku.

I Krajowy Zjazd odbył się 27-28.06.1981 r. w Warszawie w Sali Kolumnowej Sejmu. Uczestniczyło w nim 200 delegatów reprezentujących ponad 600 tys. działkowych rodzin, które gospodarowały wówczas na 29 tys. hektarach gruntów będących w użytkowaniu POD.

Zjazd ten był pierwszym wydarzeniem, tak ważnym dla ruchu ogrodnictwa działkowego dlatego, że był powrotem do korzeni samorządowych. Działkowcy znaleźli się we własnej, samodzielnej organizacji, jaką jest PZD.

Zjazd realizował zapisy ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych z 1981 r., która ustanowiła Polski Związek Działkowców i określiła jego zadania, wynikające z tradycji i doświadczeń, ale również oczekiwań społeczeństwa. Nie muszę przy tym nikogo przekonywać ani zapewniać, iż atmosfera podczas Zjazdu była bardzo podniosła. Wszyscy delegaci i goście byli bardzo wzruszeni, bowiem mieli świadomość, że tworzą historię ruchu działkowego w Polsce, ale także, że spoczywają na nich trudne zadania.

W Polsce w tamtym czasie występowało ogromne zapotrzebowanie na działki pracownicze, obliczaliśmy je na 700 tys. działek! I to determinowało najważniejsze zadania, które Związek powinien podjąć. Warto też zwrócić uwagę, że Zjazd odbywał się w czasie dużych zmian politycznych, gospodarczych i społecznych, które miały miejsce w naszym kraju.

Wskazać należy na dwie może najważniejsze wówczas kwestie – następował znaczny rozwój ogrodów. Ale druga z nich, może ważniejsza, to stale rosnąca świadomość

i działaczy, i działkowców o potrzebie posiadania własnej organizacji, zrzeszającej ogrody i działkowców, samodzielnej i niezależnej. Ta świadomość była tak duża, że oderwanie ogrodów od związków zawodowych i doprowadzenie do uchwalenia ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych i odbycie zjazdu było ziarnem rzuconym na dobrze przygotowany grunt, ziarnem oczekiwanym. Wtedy było to określane krótkim zwrotem: „Chcemy decydować sami o sobie, chcemy mówić w swoich sprawach, swoim głosem”. Wszystko co się wydarzyło, było ukoronowaniem kilkudziesięcioletnich dążeń ruchu do samodzielności.

W dyskusji, która odbyła się podczas Zjazdu, uczestniczyli przedstawiciele wszystkich ówczesnych wojewódzkich zarządów POD. Dyskusja była bardzo bogata i wszyscy wołali: „Jesteśmy samodzielnymi, mamy swój związek! A teraz czeka nas praca, której powinniśmy podołać w interesie naszych działkowych rodzin i tych, którzy chcą mieć działki w Polsce”.

Czytając dziś materiały ze Zjazdu, widzę wiele nazwisk naszych działaczy, którzy organizowali ogrody, rozwijali ruch, a których dziś nie ma już wśród nas. Ale pozostał efekt tej ciężkiej, społecznej pracy, którą my od 40 lat kontynuujemy, rozwijamy i doskonalimy.

Szczególnie należy podkreślić, że Zjazd uchwalił pierwszy w historii naszego Związku Statut, a więc najważniejszy akt prawa wewnętrznego, którym wszyscy się posługiwaliśmy i który na przestrzeni lat dostosowywany był do dzisiejszych, zmieniających się warunków społecznych, politycznych i gospodarczych.

Przytoczę najważniejsze postanowienia uchwały Zjazdu i zadania, które Zjazd uznał za najważniejsze. Myślę, że znajdziemy dużą analogię do tego, co

dziś i na przyszłość uznajemy za najważniejsze zadania Związku.

Co było najważniejsze? Oczywiście rozwój pracowniczych ogrodów działkowych. Zjazd zwrócił się bezpośrednio do resortów centralnych i Rady Ministrów, apelując o przyjęcie zarządzenia, które przyczyni się do rozwoju ogrodów, zwłaszcza że tekst był przygotowany i zaakceptowany przez Zjazd.

Drugim ważnym zadaniem był przydział działek w budowanych ogrodach. Zjazd uznał, że w pierwszej kolejności uwzględnić należy wielodzietne rodziny pracownicze zatrudnione w trudnych warunkach i o niskich dochodach. Kolejne grupy to inwalidzi wojenni, emeryci i renciści, a także domy dziecka. Zjazd wyraził także wolę i celowość przejęcia przez związek funkcji inwestora w budownictwie działkowym. Dlatego też, zwrócił się do ówczesnych władz terenowych i centralnych o pilne przekazanie Związkowi terenów położonych w miastach i terenach podmiejskich.

Za jedno z podstawowych zadań zjazd uznał racjonalne i nowoczesne zagospodarowanie działek w celu intensyfikacji produkcji płodów ogrodniczych oraz zapewnienia wypoczynku rodzinom, a w ogrodach otwartych mieszkańcom miast. I kolejne postanowienie: „Zjazd uważa za wskazane podjęcie badań i studiów, mających na celu ustalenie modelowych rozwiązań dla najbardziej racjonalnego zagospodarowania i wykorzystania działek oraz prawidłowego rozwoju POD w kraju”. Postulat, który można żywcem przenieść do naszego dzisiejszego programu, który w gruncie rzeczy jest realizowany przez Związek.

Zjazd dużą uwagę poświęcił potrzebom działkowców i niesieniu im pomocy poprzez lepsze zaopatrzenie, a także wydzielenie środków produkcji dla potrzeb Związku.

Kolejna decyzja, która przyniosła wiele oporów zewnętrznych: „Zjazd domaga się przejęcia miesięcznika „Działkowiec”, jako jego organu. Należy utworzyć własne wydawnictwo dla zapewnienia odpowiednich materiałów instruktażowych i szkoleniowych.” Stało się to z pewnym opóźnieniem i przy pewnych oporach, ale udało się i pierwszy numer „działkowca” wydany przez Związek był nr 1-3 w styczniu 1982 r., a uchwałą Krajowej Rady PZD ustanowiony został organem Związku.

Jednym z ważnych postanowień, aktualnych i może ważniejszych niż wtedy, było zobowiązanie Krajowej Rady do podjęcia pilnych działań zbadania stopnia

skażenia środowiska w ogrodach leżących w strefach zagrożenia – wspólnie z resortem środowiska.

A teraz trochę o narodzinach nowej formy ogrodów. Zjazd zalecał tworzenie ogrodów o rozszerzonym polu działania na terenach podmiejskich. Mamy tu do czynienia z narodzinami koncepcji obecnych ogrodów podmiejskich, które dość szybko powstawały.

Kolejna ważna sprawa, wciąż aktualna, Zjazd opowiedział się za maksymalnym ograniczeniem likwidacji ogrodów i zobowiązał wszystkie instancje PZD do konsekwentnego egzekwowania przepisów ustawy w tej sprawie. Oczywiście uchwała Zjazdu zawiera znacznie więcej postanowień i zobowiązań dla organów Związku, ale przytoczyłem te, które pozostają aktualne w bieżącej działalności PZD.

Może warto dziś zastanowić się, na ile te postulaty, nieraz bardzo trudne, zostały wykonane przez organy Związku. Jest to przejście z przeszłości do teraźniejszości i przyszłości PZD. Z przeszłości powinniśmy czerpać doświadczenie, a może i natchnienie do dalszej pracy i tworzenia rzeczy potrzebnych działkowcom i społeczeństwu rodzinnych ogrodów działkowych.

Jak patrzę na 40 lat istnienia i rozwoju Związku to dostrzegam, że cały czas realizowana jest główna myśl, która kiedyś powstała przy tworzeniu ogrodów działkowych przez naszych protoplastów, a więc służenie ludziom potrzebującym pomocy poprzez tworzenie ogrodów, przekazanie do użytkowania działek, pomoc w zagospodarowaniu i korzystaniu z nich.

Oczywiście, ktoś musiał kierować Związkiem i realizować przyjęty przez Zjazd program. I Krajowy Zjazd wybrał 78-osobową Krajową Radę i jej 15-osobowe Prezydium, a także 17-osobową Krajową Komisję Rewizyjną oraz 15-osobową Krajową Komisję Rozjemczą.

Obecnie Związek ma za sobą trudną, 40-letnią drogę pełną sukcesów. Najważniejsze osiągnięcie Związku to Rodzinne Ogrody Działkowe, istniejące i dobrze służące działkowcom i rodzinom, miastom i społeczeństwu.

EUGENIUSZ KONDRACKI
Prezes PZD

PRZESŁANIE Krajowej Rady i Krajowej Komisji Rewizyjnej PZD

z dnia 6 maja 2021 r.

z okazji 40 lat istnienia Polskiego Związku Działkowców

Zgromadzeni na uroczystym posiedzeniu w dniu 40 rocznicy uchwalenia ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych, Krajowa Rada wspólnie z Krajową Komisją Rewizyjną PZD wraz z reprezentacją weteranów ruchu ogrodnictwa działkowego uznaje, że przyjęcie tej przełomowej ustawy stanowiło punkt zwrotny w rozwoju ogrodów działkowych w Polsce. Przyczyniło się do tego przede wszystkim powstanie samodzielnej i samorządnej organizacji samych działkowców, która wzmocniła i zdynamizowała ruch ogrodnictwa działkowego na niespotykaną dotąd skalę.

Obecnie nasz ruch skupia w Polsce niemal milion rodzin, użytkujących działki w blisko 5000 ROD zorganizowanych głównie w ramach Polskiego Związku Działkowców. Czyni to naszą organizację jedną z największych nie tylko w Polsce, ale i Europie oraz zapewnia potencjał konieczny dla pokonywania problemów, z którymi spotykamy się broniąc interesów i praw działkowców oraz zabiegając o jak najlepsze warunki dla funkcjonowania ogrodów od 40 lat.

Ustawowe usankcjonowanie istnienia ogrodów działkowych, skupionych w ogólnopolskiej, samodzielnej i samorządnej organizacji działkowców, było celem działań naszego środowiska jeszcze w okresie przedwojennym. Niestety, wybuch wojny w 1939 r. spowodował, iż prace nad stosowną ustawą zostały przerwane. W okresie powojennym powrócono do tej idei, jednakże sytuacja ustrojowa w Polsce sprawiła, że samodzielność powołanych wówczas ogólnopolskich struktur została znacznie ograniczona. Idea samorządności ruchu ogrodnictwa działkowego jednak nigdy nie umarła. Dlatego też w miarę zmian następujących w PRL, autonomia i niezależność naszego środowiska ulegały zwiększeniu. Na ostateczne wyzwolenie się spod zewnętrznej kurateli musieliśmy jednak czekać do początku lat 80. Wówczas to, na fali przemian związanych z powstaniem „Solidarności”, dzięki zabiegom przedstawicieli ogrodów działkowych 6 maja 1981 r. uchwalona została ustawa o pracowniczych ogrodach działkowych.

Uchwalenie ustawy było efektem długiej drogi, którą przeszedł ruch ogrodnictwa działkowego w Polsce. Zwłaszcza w latach 70. ubiegłego wieku ruch ten zorganizowany w pracowniczych ogrodach działkowych i Wojewódzkich Zarządkach POD na czele z Krajową Radą POD krok po kroku poszerzał swoją samodzielność. 6 października 1980 r. Krajowa Rada składająca się z przedstawicieli wszystkich organizacji wojewódzkich POD podjęła historyczną uchwałę o usamodzielnieniu ruchu ogrodnictwa działkowego. KR uchwaliła, że „wszystkie instancje terenowe, tzn. samorządy ROD i wojewódzkie zarządy, podlegają wyłącznie KR Pracowniczych Ogrodów Działkowych”.

Ustawa o POD powołała do życia niezależną, ogólnopolską organizację działkowców – Polski Związek Działkowców. Gwarantowana ustawowo

niezależność została przez nas wykorzystana do dynamicznego rozwoju ogrodów działkowych. W niespełna 5 lat nastąpiło zwiększenie o przeszło 50% powierzchni ogrodów, zaś w już istniejących poczyniono szereg inwestycji służących działkowcom. Osiągnięcia te najlepiej świadczyły, że przyjęte rozwiązania prawne były właściwe.

Przemiany, które nastąpiły w Polsce po 1989 roku, postawiły przed naszą organizacją nowe wyzwania. W szczególności dotyczyło to walki o zachowanie ogrodów działkowych i praw przysługujących działkowcom. Niektóre środowiska polityczne i ekonomiczne postrzegały bowiem działkowców jako intruzów zajmujących teren, na których można było się wzbogacić. W tej sytuacji istnienie silnej ogólnopolskiej organizacji skupiającej milion rodzin okazało się decydujące dla obrony ogrodów przed licznymi zagrożeniami w tamtym czasie, a zwłaszcza szalejącej reprivatyzacji. Roszczenia do terenów ogrodów, dążenie do usuwania ich z wielu miast, próby obciążania działkowców podatkami – we wszystkich tych sprawach możliwości i skuteczność działania ogólnopolskiej organizacji okazywały się kluczowe dla odparcia tych ataków.

Potrzeba silnej reprezentacji została szczególnie wykazana w kolejnych sukcesach legislacyjnych Związku. Najpierw doprowadzono do ważnej nowelizacji ustawy o POD, dzięki której prawnie zabezpieczono większość ogrodów poprzez ich przejęcie w użytkowanie wieczyste. Później zaś przeprowadzono zwycięską walkę o nową ustawę. Uchwalenie w dniu 8 lipca 2005 r. nowoczesnej ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych było wówczas największym sukcesem całego środowiska działkowców. Wywalczyliśmy bowiem akt prawny łączący tradycję i zdobycze przeszło 100 lat istnienia ogrodów w Polsce, z rozwiązaniami odpowiadającymi istniejącym potrzebom i wyzwaniom. Mimo że formalnie dokument ten został wniesiony do Sejmu jako projekt poselski, to faktycznie został wypracowany i gremialnie poparty przez samych działkowców. Zebrano bowiem ponad 614 000 podpisów w ogrodach na listach poparcia dla tego projektu ustawy o ROD. Dzięki tak jednoznaczному mandatu zaufania, ustawa została uchwalona i przez kolejne lata chroniła trwałość polskich ogrodów.

Z tego względu akt ten pozostawał pod ciągłym atakiem zmierzającym do jego całkowitego uchylecia. Zwieńczeniem tych działań było zaskarżenie ustawy do Trybunału Konstytucyjnego, który w 2012 roku uchylił zasadniczą część jej przepisów. W ten sposób działkowcy zostali narażeni na pozba-

wienie wszelkiej ochrony prawnej. Trudno było przypuszczać, aby bez gwarancji zapisanych w ustawie o ROD większość ogrodów przetrwała.

W obliczu tak katastroficznej perspektywy środowisko polskich działkowców raz jeszcze zwarło szyki i podjęło walkę o przyjęcie nowej ustawy. Trud ten został zwieńczony 13 grudnia 2013 roku, kiedy Sejm niemal jednogłośnie uchwalił ustawę o ROD. Było to jedno z najdonioślejszych wydarzeń w historii polskiego ogrodnictwa działkowego. Sukces był tym większy, że ustawa była dziełem samych działkowców, którzy ją opracowali i złożyli do Sejmu jako projekt obywatelski poparty podpisami ponad 924 tysięcy obywateli. Dzięki ogromnemu wysiłkowi oraz integracji udało się ocalić prawie 5 tysięcy ogrodów dla miliona obywateli, a także zachować silną, ogólnokrajową organizację, która skutecznie reprezentuje i broni interesów działkowców. Zapewniła także wolność zrzeszania, zagwarantowała pluralizm organizacji działkowych oraz poszanowanie praw właścicieli gruntów zajętych przez ogrody. Jednocześnie ustawa zachowała wszystkie prawa działkowców. Utrzymała zwłaszcza ich prawa do gruntów i pozostałego majątku (np. infrastruktury, altan). Wprowadziła również szereg innych nowych rozwiązań, które odpowiadały na potrzeby istniejące w ogrodach. Wywalczenie tak dobrej ustawy było możliwe tylko dzięki jedności całego środowiska działkowców – skupionemu w Związku – które z wielką determinacją walczyło o swoje fundamentalne prawa. Wspólnymi siłami podjęto skuteczną walkę o uratowanie ruchu ogrodnictwa działkowego w Polsce.

Już od ponad siedmiu lat ustawa o ROD zapewnia trwałość i rozwój tysiącom ogrodów działkowych. Na jej straży niezmienne stoi Polski Związek Działkowców, dzięki któremu realizowane są prawne gwarancje zapisane w ustawie. Ostatnie 40 lat dobitnie wykazały, że dobre prawo – choć niezmienne ważne – samo w sobie nie wystarczy do ochrony ogrodów. Jeszcze ważniejsze jest wdrażanie tego prawa do codziennej praktyki oraz dbanie o poszanowanie tych gwarancji w każdej sytuacji. W tym względzie niezastąpiony jest nasz Związek, który już od 40 lat nieustraszenie strzeże praw działkowców i ich ogrodów. Sam fakt, że dzisiaj funkcjonuje w Polsce niemal 5 tysięcy ROD jest najlepszym dowodem, że to Związek jest fundamentem polskiego ruchu ogrodnictwa działkowego. Masowość i nieprzejednana integracja środowiska działkowców wokół ponadczasowych wartości naszego ruchu spowodowała, że dzisiaj tysiące ogrodów służy kolejnym pokoleniom.

W sposób szczególny fakt ten powinien być doceniony w obecnej sytuacji, kiedy nastąpiła eksplozja zainteresowania ogrodami działkowymi, które przeżywają swój kolejny renesans jako miejsca, gdzie rodziny mogą w sposób bezpieczny i zdrowy wspólnie pracować oraz wypoczywać. Gdyby nie Związek i jego wieloletnia walka o zachowanie ogrodów i obowiązywanie kolejnych ustaw, to dzisiaj – w dobie pandemii – miliony polskich rodzin zostałyby skazanych na betonowe pustynie i zamknięcie w czterech ścianach. Paradoksalnie więc ten trudny okres, przez który obecnie wszyscy przechodzimy, dobitnie uzmysławia nam, że ta 40-letnia walka o polskie ogrody i prawa działkowych rodzin nie był czasem straconym, bo walczyliśmy o słuszne wartości i jako Związek odnieśliśmy niekwestionowane zwycięstwo.

W związku z powyższym, Krajowa Rada wspólnie z Krajową Komisją Rewizyjną PZD wraz z reprezentacją weteranów ruchu ogrodnictwa działkowego stwierdza, że istnienie ogólnopolskiej organizacji działkowców jest najlepszą, obok ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, gwaran-

PZD w liczbach

I. LICZBA ROD – 4604

w tym liczba ROD stałych – 4573,
w tym liczba ROD czasowych – 28.

II. POWIERZCHNIA ROD – 40 186,7652 ha

w tym powierzchnia ROD stałych – 40102,0203 ha,
w tym powierzchnia ROD czasowych – 84,7449 ha.

III. LICZBA DZIAŁEK – 905 900

IV. POWIERZCHNIA DZIAŁEK – 31 763,4347 ha

cją poszanowania praw ogrodów i działkowców. Doświadczenia z ostatnich 40 lat wskazują, że posiadanie zorganizowanego, silnego i niezależnego samorządu, reprezentującego interesy naszego środowiska jest koniecznością. Dlatego też apelujemy do wszystkich członków Związku o integrację i poparcie dla idei ogólnopolskiego samorządu działkowców. Mijające lata, a zwłaszcza wydarzenia, które miały miejsce w ostatnim okresie, najlepiej świadczą, że tylko w ten sposób możemy obronić ogrody i prawa działkowców oraz zapewnić warunki dla dalszego rozwoju idei ogrodów działkowych w Polsce.

Niniejszym przesłaniem zwracamy się zatem do działkowców, zarządów ROD i wszystkich struktur PZD, żeby w swoich działaniach czerpali z bogatego dorobku wynikającego z 40-letnich doświadczeń naszego Związku. Te doświadczenia bowiem uczą, że kiedy działamy wspólnie – w sposób w pełni zintegrowany – jesteśmy w stanie skutecznie chronić i rozwijać ogrody oraz realizować wszelkie cele dla dobra środowiska działkowców. Dlatego też nie mogą nas dzielić sprawy małej wagi, ale powinny nas wszystkich łączyć sprawy naprawdę ważne, które są związane z istnieniem oraz najlepszym wykorzystaniem naszych ogrodów. Jest to szczególnie istotne w dzisiejszych trudnych czasach, które pokazują, jak ogromne znaczenie dla poszczególnych osób, rodzin i społeczeństwa wciąż mają i będą mieć ogrody działkowe.

Mając powyższe na uwadze Krajowa Rada wspólnie z Krajową Komisją Rewizyjną PZD wraz z reprezentacją weteranów ruchu ogrodnictwa działkowego, wyrażają swoje uznanie i głębokie podziękowania dla wszystkich, którzy doprowadzili do uchwalenia ustawy w 1981 roku oraz powstania naszego Związku. Równocześnie pragniemy podziękować wszystkim zaangażowanym w walkę o istnienie polskich ROD, zachowanie PZD oraz nową ustawę w latach 2012–2013. Ten bezprecedensowy zryw po raz kolejny udowodnił, że kiedy stajemy ramię w ramię i działamy wspólnie zorganizowani w jednym silnym Związku – jesteśmy zdolni pokonać każdą przeszkodę i rozwiązać najtrudniejsze problemy dla dobra ogrodów i działkowców. Dzięki naszym solidarnym działaniom dzisiaj, kiedy świętujemy 40-lecie Związku, możemy być dumni z naszych wspólnych dokonań, których ukoronowaniem jest istnienie tysięcy ogrodów, które – jako trwałe elementy polskiego krajobrazu – stanowią prawdziwe oazy dla kolejnych pokoleń działkowców oraz ich rodzin.

KRAJOWA RADA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW
KRAJOWA KOMISJA REWIZYJNA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Wspomnienia związkowych „weteranów” (fragmenty)

Kazimierz Chmiel, Śląsk

Przeżywaliśmy zarówno wzloty, jak i upadki. Bywały takie czasy, że ręce opadały, ale w jedności siła. Panie Prezesie, nie wiem, czy gdyby nie Pan i Pański upór, dziś istniałby Polski Związek Działkowców. Przez te wszystkie lata walczyliśmy o nasze wspólne dobro, organizując spotkania, manifestacje przed urzędami wojewódzkimi, najważniejsza z ponad 12-tygodniowym tłumem działkowców odbyła się w Warszawie w obronie zapisów w projekcie ustawy o ROD.

Elżbieta Dziedzic, Legnica

Wspólnie, po przyjacielsku, bez rywalizacji, począwszy od działaczy z ogrodów po powołaną wówczas, w Sali Kolumnowej Sejmu, Krajową Radę PZD oraz z wybranym Prezesem PZD, Panem Eugeniuszem Kondrackim, stawialiśmy pierwsze kroki w nowej rzeczywistości. To właśnie ustawa z 6 maja 1981 r. zwana „matką”, dała początek tożsamości Polskiego Związku Działkowców. Ale bez oddanych działaczy z ogrodów, Wojewódzkich Zarządów po Krajową Radę nie byłibyśmy dziś razem tu i teraz. Niech mottem naszych wspólnych działań będzie: „Budujmy nowe ogrody, modernizujemy istniejące, po to, by działka była sposobem na pełniejszą spiznienię, na zdrowie, wypoczynek i podtrzymywanie tradycji rodzinnych”.

Marian Pasiński, Zielona Góra

Wspominam minione lata jako historię naszej organizacji, ale także jako kawał swojego, intensywnego, ciekawego życia. Przypomnę, że takiego rozwoju ogrodów, jaki nastąpił w latach 80. po utworzeniu Związku nie odnotowano nigdy. W ciągu 40 lat wiele się zmieniło. Doświadczaliśmy czasów sympatii władzy, gdy ogrody powstawały i lata niechęci innej władzy, która na miejscu ogrodów widziała zupełnie inne inwestycje. To był czas rozwoju, ale i walki o istnienie ogrodów działkowych. Ciekawe i często wzruszające zapisy 40-letniej historii Związku odnotowane są w wielu kronikach ogrodowych. Warto do nich powracać i dalej prowadzić. Chylę czoło przed wszystkimi działaczami z całej Polski. Dziękuję wszystkim bardzo serdecznie za pracę.

Maria Fojt, Piła

Aktywne działania Krajowej Rady Pracowniczych Ogródów Działkowych, Wojewódzkich Zarządów Pracowniczych Ogródów Działkowych oraz działaczy samorządów ogrodowych doprowadziły do uchwalenia ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych w 1981 r. Byłam uczestnikiem tych wydarzeń jako instruktor ogrodnicy. Po 44 latach widzę, że związałam się z ruchem ogrodnictwa działkowego w okresie wielkich wyzwań. Lata 80., to był początek przemian ustrojowych w naszym kraju i jednocześnie okres największego rozwoju ogrodów działkowych. W tamtych czasach wielu Polaków bardzo pragnęło mieć coś własnego. Te ich marzenia spełniała własnoręcznie zagospodarowana działka.

W rocznicę uchwalenia ustawy możemy być dumni, że w naszym kraju posiadamy 44 tys. hektarów gruntów, w których działki posiada blisko milion rodzin działkowych. Przez te 40 lat nie zawsze było łatwo. Zdarzały się chwile radości i chwile zwątpienia, chociażby, kiedy przeciwnicy ogrodów działkowych podkładali nam kłody, podważając najważniejszy dla działkowców i ogrodów działkowych akt prawny, jakim jest ustawa. Przetrawiliśmy te ciężkie chwile, bo jesteśmy zrzeszeni w silnym Związku, którego siłą są ludzie.

Antonina Boroń, Opole

Przez te wszystkie lata cały czas byłam ze Związkiem i problemami, które miał do rozwiązania. Razem z Prezesem Eugeniuszem Kondrackim walczyliśmy o ustawy, ogrody, działając w kierunku ich rozwoju. Chciałabym przekazać wielkie słowa uznania dla Pana Prezesa, tego, co zrobił dla ogrodów i zapewnić, że wśród działkowców jest wielu ludzi oddanych naszym ideom. Dziękuję wszystkim kolegom i koleżankom, z którymi współpracowałam, za szacunek i wsparcie, jakie od nich otrzymywałam.

PODZIĘKOWANIE

Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 28 czerwca 2021 roku
z okazji 40 rocznicy I Krajowego Zjazdu Delegatów PZD

W dniu dzisiejszym mija 40 lat od historycznego I Krajowego Zjazdu Delegatów PZD, który położył fundamenty organizacyjne pod rozwój naszego Związku. Na tych solidnych podstawach zbudowaliśmy silną i zintegrowaną organizację, dzięki której nastąpił bezprecedensowy rozwój ogrodnictwa działkowego w naszym kraju. Późniejsze lata to już ciągła walka Związku o zachowanie ogrodów. Z tej walki wyszliśmy zwycięsko, bo działaliśmy razem. Skutecznie bronimy swoich praw, niezależności i samodzielności, bo jesteśmy zintegrowani wokół wspólnych celów i w naszych sprawach milion rodzin mówi jednym głosem.

Związek to działkowcy. To milion ludzi zjednoczonych wokół słusznej idei. To dzięki nim mamy dzisiaj tysiące ogrodów, które służą działkowcom rodzinom w trudnych czasach. Gdyby nie ogromne zaangażowanie całej rzeszy społecznych działaczy i szeregowych działkowców na przestrzeni ostatnich 40 lat, ogrody byłyby ledwo wspomnieniem, a miasta dawno zamieniłyby się w betonowe pustynie.

Dlatego Krajowa Rada PZD pragnie podziękować wszystkim ludziom Związku, którzy zaangażowali się w walkę o istnienie ogrodów oraz prawa działkowców. Szczególne wyrazy wdzięczności należą się społecznym działaczom pracującym każdego dnia w interesie ogrodów i działkowych rodzin.

Na uznanie zasługują zarządy ROD, komisje rewizyjne wszystkich szczebli, okręgowe zarządy i wielotysięczna rzesza społecznych, ofiarnych, oddanych działaczy naszego Związku.

Jednakże z okazji 40-lecia I Krajowego Zjazdu Delegatów PZD największe wyrazy uznania należą się tym wszystkim działaczom, którzy na początku lat 80. ubiegłego wieku doprowadzili do usamodzielnienia się ruchu działkowego. Nie byłoby bowiem obecnie Związku i tysięcy ROD, gdyby nie grupa ofiarnych ludzi, która postanowiła skutecznie idee niezależności i samorządności w polskim ruchu ogrodnictwa działkowego. To dzięki ich ogromnej determinacji nastąpiło wyłączenie ogrodów działkowych ze struktur państwowych i powołanie Związku. To oni również doprowadzili do uchwalenia przełomowej ustawy z 6 maja 1981 roku o pracowniczych ogrodach działkowych. Położyli więc prawdziwe podwaliny pod nowoczesne ogrodnictwo działkowe, które istnieje w Polsce. Bez tamtych działań trudno wyobrazić sobie ogrody działkowe w krajobrazie polskich miast. Dlatego też Krajowa Rada PZD składa ogromne podziękowania wszystkim weteranom ruchu działkowego, którzy zaangażowali się w stworzenie wielkiej rodziny działkowej zintegrowanej w ramach Polskiego Związku Działkowców.

**KRAJOWA RADA
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW**

Janina Dziechciaruk, Lublin

Działkowcem jestem od 52 lat. Zawodowo z ogrodnictwem działkowym związałam się w 1977 r. Na I Krajowym Zjeździe PZD wybrana zostałam członkiem Prezydium KR PZD. Miałam przyjemność kontrolować najpiękniejsze ogrody w Polsce. Bardzo mnie cieszy obecnie stosunek wielu samorządowców do ogrodnictwa działkowego, to że widzą potrzebę istnienia takich ogrodów na ich terenie. Dostrzegają, że są one najtańszą zielenią, płucami naszych miast, umożliwiają rekreację i wypoczynek dla wielu rodzin, coraz częściej z małymi dziećmi. O jakości tego wypoczynku dba Krajowy Zarząd PZD, m.in. poprzez troskę o ochronę środowiska. Niekorzystne zmiany, jakie zachodzą na naszej planecie są konsekwencją działania człowieka, a więc człowiek powinien naprawić te szkody. To nasze przesłanie do działkowców i społeczeństwa. Przyznam, że lata pracy w Polskim Związku Działkowców wspominam z wielkim wzruszeniem. Gdybym miała jeszcze raz wybierać drogę zawodową, wybrałabym PZD.

Krystyna Niezychowska, Piła

Byliśmy wtedy tacy młodzi, chętni do działania, budowania, szkolenia. Ile włożyliśmy w tę pracę energii i czasu! Chciałabym życzyć wszystkim zdrowia i okazji do działania. Prezesowi stodziec nie będę, choć jest najważniejszym filarem Związku. Przez te lata musiał walczyć ze wszystkimi. Dzięki jego wysiłkowi i nieustępliwości, ogrody się ostały. I dlatego entuzjazm wciąż mnie nie opuszcza.

Największe sukcesy PZD

Opracowała Lidia Sosnowska

UPADEK PROJEKTU O LIKWIDACJI ROD

27 lipca 1990 r. był jednym z trudniejszych momentów w historii ruchu działkowego.

17 posłów z Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego złożyło do Marszałka Sejmu projekt ustawy o likwidacji organów pracowniczych ogrodów działkowych.

„Pracownicze ogrody działkowe utworzone ustawą z dnia 6 maja 1981 r. (...) zwane dalej ogrodami działkowymi, przechodzą w stan likwidacji z dniem wejścia w życie ustawy” –

mówił już pierwszy projektu. Przewidywany czas likwidacji to 1 rok, a działkowiec, który nie zgodzi się na warunki dzierżawy zaproponowane przez gminę, miał opuścić działkę w ciągu pół roku, a także ją posprzątać.

Projekt wywołał powszechny protest działkowców, których wsparły media, organizacje społeczne, związki zawodowe i wiele autorytetów ówczesnego życia politycznego. W efekcie już na początku września 1990 r. 16 z 17 posłów OKP wycofało swoje poparcie dla projektu.

PODATKOWE ZWYCIĘSTWO PZD

W 2002 r. Polski Związek Działkowców zaangażował się w przywrócenie działkowcom należnych im zwolnień podatkowych. Działania zakończyły się sukcesem w 2003 r., ale znowu wymagały zwarcia szeregow członków PZD.

30 października 2002 r. Sejm przyjął rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Z jego zapisów wynikało, że PZD utraci generalne zwolnienie z podatków,

a każdy POD musi składać deklarację w sprawie podatku od nieruchomości i rolnego. Ustawa weszła w życie 30 listopada 2002 r. Na przygotowanie się do realizacji jej zapisów Związek dostał niespełna miesiąc, co oznaczało, że wszystkie ogrody w ciągu kilkunastu dni musiały złożyć deklaracje podatkowe, co było niewykonalne.

Dzięki mobilizacji i nieustępliwości PZD, Sejm uchwalił ustawy przywracające działkowcom należne im zwolnienia podatkowe bez możliwości zastosowania niekorzystnej dla nich interpretacji.

PIELGRZYMKA DZIAŁKOWCÓW NA JASNĄ GÓRĘ

8 września 2007 r. był szczególnym dniem w historii ruchu działkowego.

W Częstochowie odbyły się Krajowe Dni Działkowca, połączone z pielgrzymką działkowców polskich na Jasną Górę.

Ponad 5 tys. pielgrzymów – z Prezesem Polskiego Związku Działkowców, Eugeniuszem Kondrackim – podczas Mszy św. stanęło przed Cudownym Obrazem Matki Bożej Jasnogórskiej, Królowej Polski. Działkowcy modlili się o błogosławieństwo dla PZD, o opiekę i uchronienie przed likwidacją. A Prezes Eugeniusz Kondracki odczytał „Akt zawierzenia w opiekę Matce Bożej ogrodów Związku oraz Działkowców”.

KONGRESY POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Wśród wydarzeń, które miały ogromny wpływ na współczesne losy polskiego ruchu działkowego znaczącą rolę odegrały Kongresy, które odbyły się w 2009 oraz w 2011 r.

I Kongres odbył się 14 lipca 2009 r. Uczestniczyło w nim 2600 delegatów z ogrodów. Trwały obrady Sejmu, podczas których ważyły się losy ogrodów działkowych ze względu na procedowany projekt ustawy. Zakładał on uwłaszczenie działkowców, ale w efekcie byłoby to wywłaszczenie kilkuset tysięcy działkowców. Na Kongres przybywali posłowie prosto z obrad Sejmu i zapewniali, że obronią ogrody i tak się stało.

II Kongres odbył się 22 września 2011 r., w którym wzięło udział 4500 delegatów z ROD, zwołany został w obronie ustawy o ROD ze względu na zaskarżenie jej zapisów do Trybunału Konstytucyjnego przez I Prezesa Sądu Najwyższego. W tym Kongresie brały udział delegacje zagraniczne, ale przede wszystkim przedstawiciele rządu, związków zawodowych, organizacji społecznych, partii politycznych, Sejmu, Senatu.

To były wydarzenia, które wpłynęły na przyszłość polskiego ruchu działkowego, a jednocześnie pokazały zwartość, integrację, jedność, a także siłę społecznej organizacji, jaką jest Polski Związek Działkowców.

OBYWATELSKA USTAWA O ROD

W 2012 r. Trybunał Konstytucyjny zakwestionował znaczną część ustawy o ROD z 2005 r. Choć uzasadnienie wyroku opierało się zasadniczo na zarzucie zapewnienia PZD monopolistycznej pozycji w obszarze zarządzania ogrodami, to jego efektem było zagrożenie dla dalszego bytu Związku, a pośrednio, również dla istnienia większości ogrodów i zachowania praw przez działkowców.

PZD zdecydował się na opracowanie obywatelskiego projektu nowej ustawy. Uznał, że tylko w ten sposób można uzyskać realną szansę na to, iż zmiana prawa służąca realizacji wymogów stawianych przez TK, nie zostanie wykorzystana jako pretekst do „reformy” ogrodów, która doprowadzi do ich upadku i likwidacji. Powołany z inicjatywy PZD

Obywatelski Komitet „Ocalmy Ogrody”, składając dokument do Sejmu, załączył do niego przeszło 926 000 podpisów obywateli. Projekt obywatelski konkurował z projektami SP oraz PO. Ostatecznie jednak został tzw. wiodącym w pracach sejmowych, by następnie – po wprowadzeniu do niego pewnych korekt – stać się fundamentem nowej ustawy o ROD uchwalonej 13 grudnia 2013 r.

Nowa ustawa dzięki zachowaniu ciągłości praw do terenów ROD, wykluczyła możliwość dzięki likwidacji ogrodów i rugowania działkowców. Zgodnie z oczekiwaniami TK, zwiększyła uprawnienia gmin w zakresie dysponowania terenami ogrodów, ale jednocześnie zagwarantowała respektowanie praw działkowców do odszkodowań i odtworzenia ogrodu. Pozostawiła samym działkowcom decyzję, czy chcą, aby ich ROD wyszedł, czy też pozostał w ogólnopolskiej strukturze, czyli w PZD.

INICJATYWA „STOP ROZBIÓRKOM ALTAN”

Ustawa o ROD z 2013 r. wprowadziła wiele korzystnych rozwiązań dla działkowców, m.in. zrównała dopuszczalną powierzchnię wszystkich altan do 35 m². Jednak ze względu na brak precyzyjnej definicji, czym jest „altana” niemal natychmiast po wejściu w życie ustawy o ROD pojawiła się konieczność przygotowania kolejnego obywatelskiego projektu.

Według słownika „altana” to lekka konstrukcja, o ażurowych ścianach. Ten opis nie odnosi się jednak do altan budowanych na działkach w ROD. Niestety Naczelny Sąd Administracyjny w jednym ze swoich orzeczeń posłużył się właśnie definicją słownikową. W efekcie każdemu obiektowi niespełniającemu tych wymogów (nawet jeśli miał właściwą powierzchnię i wysokość) groziła rozbiora. Dodatkowo mogło się okazać, że brak stosownej definicji może być podstawą do kwestionowania prawa działkowców do odszkodowań przy likwidacji ogrodów.

W tej sytuacji PZD opracowało projekt ustawy, zgłoszony do Sejmu przez Komitet Inicjatywy Ustawodawczej, „Stop Rozbiórkom Altan”. We wsparcie projektu zaangażowały się tysiące działaczy Związku oraz zwykłych działkowców (został podpisany przez 700 tys. obywateli). W projekcie znalazło się nowe pojęcie – altany działkowej – której budowa, podobnie jak dotychczas altan o wymiarach do 35 m² i wysokości 5 m, byłaby wolna od uzyskania pozwolenia na budowę. Zaproponowane rozwiązanie zyskało poparcie posłów i 20 marca 2015 r. Sejm uchwalił ustawę, która weszła w życie 30 kwietnia 2015 r.

PROGRAMY PZD, KTÓRE ZMIENIŁY OBLCZE OGRODÓW

Programy i inicjatywy, jakie w ciągu 40 lat podejmowały struktury Związku, rozwijały ogrody działkowe, a także zmieniały ich oblicze.

W latach 80. najważniejszą potrzebą było tworzenie kolejnych ROD, bowiem zapotrzebowanie na działki było ogromne. Stąd też Krajowa Rada w swoich działaniach nastawiona była na adaptację terenów i tworzenie ROD. Pojawił się wówczas pierwszy „Program minimum inwestycyjnego”, który wskazywał ogrodom podstawowe inwestycje, które powinny być wykonane, kolejny „Program szkolenia i instruktażu” wychodził naprzeciw potrzebie działkowców pogłębiania wiedzy i powoływał SSI. Był też „Otwarty długofalowy program rozwoju i modernizacji ROD”, czy „Program modernizacji działek”.

Zmieniająca się rola ROD w ostatnich latach i rosące zapotrzebowanie na działki spowodowały konieczność wypracowania kolejnych programów odpowiadających na te wyzwania.

➤ **Program unowocześnianie infrastruktury rodzinnych ogrodów działkowych – ROD XXI.** Jest kontynuacją poprzednich tego typu programów, a jednocześnie ma zapewnić funkcjonalną i pełną nowoczesnych rozwiązań technicznych infrastrukturę w ROD.

➤ **Otwarty program społecznego rozwoju ROD.** Jego celem jest doprowadzenie do otwarcia wielu ROD dla społeczeństwa na zasadzie parków.

➤ **Program budowy siedzib dla zarządów ROD.** Ponad 1100 ROD nie posiada siedziby dla pracy i działalności zarządów ROD oraz komisji rewizyjnych. Dlatego przygotowany został program, którego celem jest budowa siedzib dla zarządów ROD.

➤ **Otwarty program rozwoju ROD.** Wciąż istnieje duże zapotrzebowanie na działki. Dlatego Związek stawia na pozyski-

wanie nowych terenów pod ROD-y. Realizacja tego programu wymaga jednak dobrej współpracy z samorządami, ze względu na niedobór terenów w większości miast.

➤ **Otwarty program nowoczesnego zagospodarowania i użytkowania działek na miarę potrzeb współczesnych rodzin.** Działka w ROD coraz częściej staje się miejscem o charakterze rekreacyjnym, a powinna być miejscem uprawy na własne potrzeby. Dlatego naukowcy współpracujący ze Związkiem przygotowali ofertę upraw na działkach roślin sadowniczych, ozdobnych, ziół, warzyw, które można uprawiać bez chemii, osiągając bardzo efektowne wyniki i stosując inne metody niż dotychczas.

➤ **Otwarty Program Oświatowy.** Oświata ogrodnicza zawsze była priorytetem dla Związku. Obecnie, kiedy stoimy przed poważnymi wyzwaniami klimatycznymi, działkowcy powinni mieć świadomość, co mogą i powinni robić dla środowiska.

➤ **Otwarty Program Bezpieczeństwa w ROD.** Program wskazuje, co należy robić, aby w ogrodzie i na działkach zapewnić bezpieczeństwo, dobre warunki pracy i wypoczynku.

➤ **Otwarty Program Klimatyczny PZD.** Jego celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej wśród działkowców poprzez upowszechnienie wiedzy o ochronie środowiska oraz kształtowanie postaw ekologicznych, poprzez promowanie zasad racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych i zachowań prośrodowiskowych.

➤ **Bioróżnorodność na działkach ROD.** Program propaguje postawy proekologiczne, wspierające utrzymanie i rozwój bioróżnorodności na działkach i w ogrodach oraz wzrost świadomości społecznej na temat roli bioróżnorodności w ROD. Szeroko opisuje działania, jakie może podjąć działkowiec, aby utrzymać bioróżnorodność na działce.

Dlaczego tak ważne dla ROD są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego?

Jednym z priorytetowych zadań Związku jest regulacja stanów prawnych gruntów ROD.

Dzięki ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, która wprowadziła art. 75 i 76, Związek dokonuje regulacji stanów prawnych gruntów ROD. Jedną z istotnych kwestii jest także istnienie ogrodów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, od ich zapisów bowiem uzależnione jest funkcjonowanie i bezpieczeństwo ogrodów w Polsce. Kwestia zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ma duże znaczenie w przypadku ewentualnej likwidacji ogrodu. Zapisanie, w miejsce istniejących ogrodów, innego przeznaczenia terenu niż zieleń działkowa, w konsekwencji wiąże się z ich przyszłą likwidacją na cel wskazany w miejscowym planie. Dlatego tak ważnym elementem stanu prawnego gruntów ROD jest uczestniczenie Związku w tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, walka o zachowanie w nich ogrodów działkowych, a także bieżące monitorowanie działań podejmowanych przez gminy w zakresie dokonywania w już uchwalonych planach i studiach zmian.

PZD od szeregu lat przywiązuje ogromną wagę do istnienia ogrodów w studiach i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Od kilku już lat obowiązują Wytyczne KZ PZD dotyczące działań, które powinny być podejmowane przez okręgi i zarządy ROD, aby zapewnić bezpieczeństwo dalszego istnienia ROD poprzez właściwe zapisy w dokumentach planistycznych.

Jednakże aktywność w tym zakresie powinny wykazywać nie tylko organy Związku, ale i sami działkowcy, którzy są przecież mieszkańcami miast. Dlatego zwracamy się do Was z apelem o monitorowanie prac planistycznych w swoich miastach. Informacje o przystąpieniu do sporządzania studium lub planu zamieszczane są na stronach internetowych gmin, w prasie lokalnej oraz w urzędach gmin. Istotny jest aktywny udział działkowców, poprzez zgłaszanie wniosków i uwag o wprowadzenie dla ROD przeznaczenia terenu pod zieleń działkową, a jeśli taki zapis już istnieje – o jego utrzymanie.

Tylko aktywny udział nie tylko struktur Związku, ale i samych działkowców może zapewnić bezpieczeństwo ROD, a radni uchwalający miejscowy plan lub studium nie będą mogli zignorować licznych wystąpień swoich wyborców.

AGNIESZKA RUDAWSKA

Wjazd na teren ROD – ułatwienia dla niepełnosprawnych

Co do zasady na teren ROD nie wolno wjeżdżać pojazdami mechanicznymi, chyba że zgodę wyrazi walne zebranie ROD. Taka zasada zawarta jest w § 68 pkt 6 regulaminu ROD.

Są jednak 2 wyjątki: wjazd pojazdów dowożących do działki nawozy, materiały budowlane itp. na zasadach określonych przez zarząd ROD (§ 69 regulaminu ROD) oraz wjazd na teren ROD osób niepełnosprawnych ruchowo (§ 70 regulaminu ROD). Z tego uprawnienia skorzystać mogą wyłącznie osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem lekarza orzecznika, posiadające jednocześnie trudności w samodzielnym poruszaniu się. Kolejnym warunkiem, który musi spełnić osoba, która chce korzystać z uprawnienia, jest wyposażenie działki w miejsce postojowe, co jest bardzo istotne, bowiem pojazd, którym wjeżdża na teren ROD nie może w żaden sposób wpływać na drożność ciągów komunikacyjnych w ogrodzie.

Należy pamiętać również, że choć prawo do wjazdu na teren ROD ma również pojazd dowożący osobę niepełnosprawną do działki, może wjechać on tylko wtedy, gdy rzeczywiście znajduje się w nim osoba niepełnosprawna. Członkowie rodziny takiej osoby nie mogą wykorzystywać posiadanego przez nią prawa, a co za tym idzie przyznanego jej klucza do bramy i wjeżdżać na teren ogrodu w innych celach. Formalności związane z umożliwieniem wjazdu na teren ogrodu należy dopełnić w zarządzie ROD, składając stosowny wniosek oraz okazując do wglądu zarządowi ROD orzeczenie o niepełnosprawności.

Kwestia wjazdu na teren ROD osób niepełnosprawnych jest drażliwym tematem w ROD. Zarówno działkowcy, jak i zarządy ROD interweniują w organach wyższych, przedstawiając swoje racje. Działkowcy, którzy posiadają orzeczenie lekarza orzecznika często wydają się nie uwzględniać odległości własnej działki od bramy wjazdowej, stanu alei ogrodowych oraz swoich możliwości fizycznych, ponad wszystko stawiając realizację swojego uprawnienia. Zarządy natomiast czasem zbyt rygorystycznie podchodzą do umożliwiania nieskrępowanego wjazdu na teren ROD, mając na uwadze dobro innych działkowców, nadużywanie uprawnień przez osoby niepełnosprawne oraz przeznaczenie ROD.

ZOFIA RUT-SKÓRZYŃSKA

Dotacje dla ROD z programów zewnętrznych

Tylko w pierwszym półroczu 2021 r. ze źródeł zewnętrznych dotację uzyskało 390 ROD, na kwotę łączną 6 398 147 zł. Dobre wieści płyną praktycznie ze wszystkich Okręgów.

Największą pomoc finansową ze źródeł zewnętrznych w 2021 r. otrzymały ROD z terenu Okręgu w Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu i Świętokrzyskiego.

Z wstępnych danych wynika, że coraz więcej ogrodów interesuje się uzyskaniem pomocy ze źródeł zewnętrznych.

Ogrody uzyskiwały pomoc w szczególności na budowę nowej lub modernizację istniejącej infrastruktury ogrodowej, wymianę oraz budowę sieci wodociągowej, energetycznych, parkingów, ogrodzeń, placów zabaw oraz Domów Działkowca, czy też instalacji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Na Mazowszu i w Warszawie Zarządy ROD korzystały z Programu Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Działkowców (tzw. MIAD), w ramach którego Województwo zabezpieczyło pieniądze dla jednostek samorządów terytorialnych z terenu województwa mazowieckiego realizujących zadania własne o charakterze bieżącym lub inwestycyjnym, istotne dla społeczności danego ROD, w szczególności na budowę lub remonty infrastruktury ogrodowej. Środki były rozdzielane dla ROD za pośrednictwem jednostek samorządu terytorialnego, które składały odpowiednie wnioski do Urzędu. Już teraz wiemy, że pomoc finansową z tego programu otrzymało 85 ROD, na kwotę łączną 766 747 zł.

Po raz kolejny ze środków Województwa Wielkopolskiego przeznaczono fundusze w postaci dotacji dla ROD. Podkreślić należy, że tylko w pierwszym półroczu 2021 r. aż 61 ROD otrzymało wsparcie finansowe – co zasługuje na szczególne wyróżnienie.

Unormowania zawarte w art. 17 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD, również spełniają właściwie swoją rolę, gdyż dają realne podstawy prawne gminom do udzielenia dotacji przeznaczonej na rozwój ROD.

Oczywiście bez aktywności wszystkich struktur Związku, same podstawy nie wystarczą. Ważne jest, aby Zarządy ROD składały wnioski do gmin o ujęcie ogrodów w projektach uchwały budżetowej. Daje to swojego rodzaju zabezpieczenie środków finansowych w budżetach gmin, które stanowi realne podstawy przeznaczenia tych środków na potrzeby w zakresie inwestycji i modernizacji infrastruktury ogólnoozdobowej ROD.

Dlatego też warto dokładnie przeanalizować, przemyśleć i przygotować planowane zadania inwestycyjne pod kątem programów, czy też innych możliwości uzyskania dotacji i wsparcia finansowego ze środków zewnętrznych.

SANDRA DUŻMAŃSKA

Przenoszenie praw do działki

Od ponad roku obserwujemy wzmożone zainteresowanie działkami w ROD. Ta sytuacja ma oczywiście związek z trwającym stanem epidemii w Polsce. Coraz więcej osób zaczyna doceniać walory ogrodów działkowych i działek rodzinnych.

I choć cieszy fakt tak dużego zainteresowania, to konsekwencją tego jest ogrom pracy dla zarządów ROD, które muszą obsługiwać coraz więcej przypadków przyznawania działek nowym działkowcom. Rodzi się w związku z tym także wiele pytań i wątpliwości, które wynikają z rozmaitych przypadków pojawiających się w praktyce. Z tego względu przypominamy najważniejsze zasady dotyczące przenoszenia praw do działki w ROD.

Przedmiotowe zagadnienie reguluje ustawa o ROD. Z jej przepisów wynika, że działkowiec może przenieść swoje prawa do działki na inną osobę, w tym członka rodziny. Przeniesienie następuje w drodze umowy zawieranej pomiędzy działkowcem a pełnoletnią osobą fizyczną (art. 41 ust. 1 zd. 1). Taka umowa obejmuje nie tylko oświadczenie o przeniesieniu, ale również powinna regulować kwestię rozliczenia stron za znajdujące się na działce nasadzenia, urządzenia i obiekty stanowiące własność działkowca (art. 42 ust. 2).

Kluczowe znaczenie ma forma omawianej umowy. Ustawa wymaga, aby była zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi (art. 41 ust. 1 zd. 2). Nie oznacza to, że wymagana jest w tym przypadku forma aktu notarialnego. Chodzi tylko o to, aby autentyczność podpisów stron w umowie zostały urzędowo poświadczone przez notariusza. Niezachowanie tej formy spowoduje nieważność umowy. A zatem jej zawarcie np. jedynie w formie pisemnej będzie traktowane tak, jakby w ogóle nie doszło do przeniesienia praw do działki.

Jeżeli zaś spełnione zostaną powyższe wymogi, to umowa będzie ważna, lecz jej skuteczność będzie zawieszona do czasu zatwierdzenia umowy przez stowarzyszenie ogrodowe (art. 41 ust. 2). Wynika to z konieczności kontroli tego obrotu, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie ogrodu. W tym celu należy złożyć do stowarzyszenia ogrodowego (zarządu ROD) wniosek o zatwierdzenie przeniesienia praw do działki z załączoną umową. Od chwili złożenia tego wniosku zarząd ROD ma 2 miesiące na złożenie oświadczenia w przedmiocie zatwierdzenia, które powinno przyjąć formę uchwały. Jeżeli w tym terminie nie zapadnie żadna uchwała, to przeniesienie praw do działki będzie uważane za zatwierdzone (art. 41 ust. 3).

Zarząd ROD może odmówić zatwierdzenia w dwóch przypadkach.

Po pierwsze, w sytuacji wystąpienia tzw. ważnych powodów. Pojęcie to nie zostało zdefiniowane w ustawie, jednak niewątpliwie chodzi o względy uniemożliwiające „przydział” działki z uwagi na osobę zainteresowanego albo inne przyczyny. Można wskazać przykład osoby, którą już pozbawiono działki za rażące naruszenia prawa (np. zamieszkiwanie). Innym przykładem może być odmowa podyktowana faktem, że na terenie działki znajduje się ponadnormatywny obiekt, który powoduje, że istnieje stan sprzeczny z obowiązującym prawem.

Drugim przypadkiem dopuszczalności odmowy jest sytuacja, gdyby był inny kandydat oczekujący na działkę. Taka osoba miałaby obowiązek zapłacić ustalone wynagrodzenie ustępującemu dział-

kowcowi w terminie 2 tygodni. Jeśli tego nie uczyniłaby w terminie, następuje automatyczne zatwierdzenie przeniesienia praw do działki na wskazaną pierwotnie przez działkowca osobę (art. 41 ust. 5). Uwaga: zarząd ROD nie może jednak odmówić zatwierdzenia z tego powodu, gdyby przeniesienie nastąpiło na rzecz osoby bliskiej ustępującego działkowca (wówczas odmowa może nastąpić tylko z ważnych powodów).

Niezależnie od przyczyny odmowy, w każdym takim przypadku uchwała o odmowie musi być uzasadniona i mieć formę pisemną pod rygorem nieważności. Odmowa może być bowiem zaskarżona do sądu przez każdą ze stron umowy o przeniesieniu praw do działki. Wówczas sąd ocenia, czy zarząd ROD podjął decyzję zgodnie z prawem, a w szczególności weryfikuje istnienie tzw. „ważnych powodów”. Orzeczenie sądu o bezpodstawności odmowy zastępuje zatwierdzenie przeniesienia praw do działki (art. 41 ust. 7).

Powyższe zasady mają charakter podstawowy. Oczywiście sprawy związane z przenoszeniem praw do działek w ROD obejmują znacznie więcej aspektów. Dlatego też Krajowy Zarząd PZD uznał za konieczne zapewnienie zarządom ROD i pozostałym zainteresowanym kompleksowej wiedzy odnoszącej się do obowiązujących zasad obrotu działkami w ROD. W tym celu opracowana została przez Biuro Prawne PZD Broszura zawierająca nie tylko podstawowe zagadnienia związane z ustanawianiem i przenoszeniem praw do działek, ale również ważne sprawy pochodne, jak wynagrodzenia za nanieśnięcia, opłaty po nabyciu działki, czy też kwestie podatkowe. Broszura została również wzbogacona o liczne wzory umów, wniosków i uchwał zarządu ROD. Ze względu na ważną tematykę została wydana w nakładzie 40 000 egzemplarzy, które trafiły do wszystkich ogrodów i organów Związku. Wszelkie koszty druku i dystrybucji zostały pokryte ze środków budżetowych Jednostki Krajowej PZD.

TOMASZ TERLECKI

Korzystanie z infrastruktury ogrodowej

Infrastruktura ogrodowa jest elementem zagospodarowania ROD. Zgodnie z § 31 Regulaminu ROD rozumie się przez to urządzenia stanowiące własność Polskiego Związku Działkowców (PZD), które służą do wspólnego używania przez osoby korzystające z działek oraz do prawidłowego funkcjonowania ROD.

Infrastrukturę ogrodową stanowią m.in.: ogrodzenia zewnętrzne, aleje i drogi ogrodowe, miejsca postojowe, tereny rekreacyjne, place zabaw i inne tereny użytku ogólnego oraz budynki, hydrofornie, sanitariaty, zieleń ogrodowa i pasy zieleni ochronnej, sieci wodociągowe, energetyczna i inna. Wskazany w § 31 Regulaminu ROD katalog urządzeń ma charakter otwarty, tzn. również inne niż wskazane urządzenia i ruchomości wybudowane przez PZD będą stanowiły element infrastruktury ogrodowej. Zarząd ROD powinien dążyć do wyposażenia ROD w niezbędną infrastrukturę. Artykuł 11 ust. 3 ustawy o ROD stanowi, że własność infrastruktury ogrodowej należy do stowarzyszenia ogrodowego, a więc do PZD.

Przepis § 33 ust. 2 Regulaminu ROD zabrania budowania i instalowania urządzeń niebędących infrastrukturą ogrodową. Zakazy porządkowe zabraniają również:

1. nieuprawnionego sadzenia drzew, krzewów i innych roślin, które prowadzą do zwężenia ciągów komunikacyjnych – alei i dróg – § 34 ust. 2 Regulaminu ROD,
2. sadzenia, a także usuwania drzew i krzewów oraz innych roślin na terenach ogólnych ROD – § 68 pkt 12 Regulaminu ROD,
3. korzystania z infrastruktury ogrodowej w innym celu niż wspólne korzystanie, chyba że odrębne przepisy właściwych statutowo organów PZD na to zezwalają – § 33 ust. 1 Regulaminu ROD,
4. zanieczyszczania alejek, dróg i rowów melioracyjnych – § 68 pkt 1 Regulaminu ROD,
5. spalania wszelkich odpadów i resztek roślinnych – § 68 pkt 5 Regulaminu ROD,
6. naruszania, zmieniania infrastruktury ogrodowej, a w szczególności budowania bram, furtek w ogrodzeniu zewnętrznym – § 68 pkt 11 Regulaminu ROD.

ANNA MIODUSZEWSKA

Rozliczenie za majątek zmarłego działkowca

Zwiększony obrót działkami rodzi rozmaite problemy prawne, z którymi muszą się mierzyć zarządy ROD. Jednym z najbardziej poważnych jest kwestia majątku na działce po zmarłym działkowcu.

Przyznanie działki wiąże się z koniecznością nabycia tego majątku przez nowego działkowca. W tym zakresie może powstać szereg trudności wynikających z zaistnienia różnych sytuacji. Często niemożność ich rozwiązania powoduje wyłączenie danej działki z obrotu, mimo że jest wielu chętnych do jej przejęcia.

Dlatego też Krajowy Zarząd PZD postanowił dokonać analizy tego problemu, wskutek czego wydał uchwałę o wprowadzeniu wytycznych dla zarządów ROD w sprawie rozliczenia majątku na działce po śmierci działkowca. Dokument ten zawiera podstawowe zasady związane z udziałem zarządów ROD w procedurze rozliczania nasadzeń i naniesień, stanowiących własność zmarłego działkowca. W wytycznych zostały wskazane kierunki działań zarządów ROD w celu optymalnego zabezpieczenia interesów wszystkich stron oraz zminimalizowania możliwości sporów sądowych związanych z kwestią rozliczenia majątku na działce po zmarłym działkowcu.

W celu bardziej klarownego przedstawienia tematu, wytyczne odnoszą się do dwóch głównych sytuacji występujących w praktyce. Chodzi mianowicie o przypadek przyznania działki osobie bliskiej zmarłego w trybie art. 38 ustawy o ROD, a także przypadek ustanowienia prawa do działki na rzecz osoby obcej wskutek braku złożenia wniosku przez jedną z osób bliskich w rozumieniu ustawy. Każda z tych sytuacji wiąże się z odmiennymi problemami, co uzasadnia nieco inne podejście.

W razie zgłoszenia się osoby bliskiej rola zarządu ROD – w zakresie rozliczenia majątku zmarłego – powinna być minimalna i sprowadzać się zasadniczo do rozpatrzenia wniosku o ustanowienie prawa do działki. Zarząd nie powinien się więc angażować w kwestie majątkowe, zwłaszcza że zazwyczaj w takiej sytuacji osoba bliska występująca o działkę jest równocześnie spadkobiercą byłego działkowca i kwestia naniesień powinna zostać rozliczona bezpośrednio pomiędzy samymi spadkobiercami. Nie ma więc

żadnego tytułu, aby wówczas zarząd odgrywał większą rolę w takich rozliczeniach. Kwestie te powinny być załatwione w gronie samych zainteresowanych.

Inna sytuacja występuje, gdy po działkę nie zgłasza się nikt z osób bliskich i nie można zidentyfikować żadnych spadkobierców. Wówczas powstaje konieczność większego zaangażowania się zarządu ROD w kwestie związane z majątkiem pozostawionym na działce przez zmarłego działkowca. Przyznanie takiej działki nowemu działkowcowi rodzi bowiem potrzebę rozliczenia się z tego majątku przy dosyć specyficznej sytuacji, gdy nie ma drugiej strony transakcji. Innymi słowy, nie wiadomo z kim należy się rozliczyć. Czekanie na ujawnienie się spadkobierców może trwać latami, wobec czego należy tymczasowo uregulować kwestie majątkowe, aby działka nie leżała odłogiem. W tym zakresie wydane wytyczne dokładnie opisują działania zarządu ROD, który powinien uczestniczyć w rozliczeniach z tytułu majątku na działce celem zabezpieczenia interesów wszystkich stron. Stąd też niezbędne jest m.in. dokonanie inwentaryzacji (spisu) majątku działkowego, jak również zlecenie wykonania przez rzeczoznawcę wyceny tego majątku. Dzięki temu można bowiem ustalić odpowiednią wysokość wynagrodzenia za naniesienia, które zobowiązany jest uiścić nowy działkowiec. Wytyczne szczegółowo określają postępowanie zarządu ROD, w tym tryb związany z poborem wynagrodzenia, możliwością potrącenia zasadnych kosztów zarządu (m.in. za wycenę) oraz przekazywaniem kwoty do depozytu sądowego, jak również zasady związane z niepodjętą kwotą po wygaśnięciu samego depozytu.

Powyższe kwestie są niezwykle ważne w działalności zarządów ROD. Dlatego zachęcamy wszystkich zainteresowanych do zapoznania się z wydanymi wytycznymi w sprawie rozliczenia majątku na działce po śmierci działkowca. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej www.pzd.pl oraz będzie opublikowany w Biuletynie Informacyjnym.

TOMASZ TERLECKI